

RAPPORTEN EN MEDEDEELINGEN VAN DEN RIJKSWATERSTAAT.

N°. 22.

I

INHOUD:

VERSLAG BETREFFENDE HET GEBRUIK VAN
INDISCHE EN AUSTRALISCHE HOUTSOORTEN
VOLGENS DOOR DEN RIJKSWATERSTAAT
VERZAMELDE GEGEVENS, SAMENGESTELD
DOOR DE INSPECTEURS-GENERAAL Ir. W. K.
DU CROIX EN Ir. A. R. VAN LOON.

UITGEGEVEN DOOR HET MINISTERIE
VAN WATERSTAAT.

INLEIDING EN ALGEMEENE OPMERKINGEN.

De hierna vermelde gegevens, welke betrekking hebben op het in het jaar 1925 ingesteld onderzoek betreffende de verwerkte vreemde houtsoorten, sluiten zich aan bij die, vermeld in het N°. 19 der Rapporten en Mededeelingen van den Rijkswaterstaat; het in de inleiding van laatst genoemd rapport medegedeelde is ook op dit verslag van toepassing.

BIJZONDERE OPMERKINGEN OMTRENT EENIGE HOUTSOORTEN.

A. Oost-Indisch hout.

I. Teakhout (Engelsch-Indië).

Dit hout is in 1896 te IJmuiden verwerkt aan stijlen en gordingen van remstoelen en aan een meerpaal; deze constructiedeelen verkeerden nog in goeden staat.

II. Kajoe Besi (Ijzerhout).

Is vooral in 1897 voor proefstukken gebruikt, die nog alle gaaf zijn; bovendecksplanken van een brug over de Regge te Rijssen waren echter spoedig versleten.

IIbis. Onglen (Palembangsche ijzerhout).

Deze houtsoort is in 1922 voor palen verwerkt, doch leverde moeilijkheden bij het heien, omdat de kop in sterke mate losvezelig werd.

III. Nani.

Van eenige in het jaar 1897 geplaatste palen vertoonen enkele een begin van verrotting in den grond; van 12 andere palen is één sterk verrot.

IV. Lasi.

Leuningpalen van deze houtsoort, verwerkt in het jaar 1897, vertoonen een begin van verrotting in den grond.

V. Boisse.

Van de in 1897 geplaatste palen zijn de koppen ingescheurd; ter plaatse van boutgaten zijn zij ingewaterd.

VI. Ressak.

Deze houtsoort is nog slechts korten tijd in gebruik en vertoont geen gebreken. Het trekt de aandacht, dat het onderhevig is aan talrijke fijne oppervlakte scheurtjes.

VIbis. Marbauwhout.

Deze houtsoort is in 1923 verwerkt voor eenige onderdeelen van sluisdeuren in den syphon te Zeeburg, verkeert in goeden staat en vertoont geen oppervlakte scheurtjes.

B. West-Indisch hout.

VII. Mambarklak.

Het mambarklak is wegens zijn hardheid moeilijk te bewerken; gebeurt dit met dissel of bijl, dan blijft de oppervlakte daarbij ruw. Het wordt veel gebruikt voor palen, waarvan de meeste vrijbleven van paalworm; enkele vertoonden sporen daarvan, doch één werd sterk aangetast, maar het is niet zeker, dat deze paal inderdaad van mambarklak was.

Enkele mambarklakpalen vertoonen een bederf, dat op olm gelijkt, terwijl vele sterk gescheurd zijn. Dit laatste gebrek kan worden bestreden door het gebruik van ijzeren paalmutsen en omwikkelingen van bandijzer.

VIII. Bruinhart.

Deze houtsoort is in 1904 verwerkt aan twee buitendeuren voor woningen en houdt zich zeer goed.

IX. Mora.

Heeft twee gebreken. De kern is soms geheel vermolmd, zoodat daarop bij de keuring goed gelet moet worden; voorts is Mora voor plankhout minder geschikt, omdat het te sterk trekt.

C. Australisch hout.

X. Jarrah.

Het oordeel over jarrah is niet onverdeeld gunstig. In Noordholland is het gebruikt voor bestrating van blokjes (Kopshout), die regelmatig afslijten; het dek van de stoompont Kennemerland, aangebracht in 1913, was echter over 25 M². vermolmd. In Overijssel bleek het bovendeck van de ophaalbrug over de Vecht in den Rijksweg Zwolle—Meppel sterk uitgesleten.

In Limburg blijkt het jarrahhout sterk te scheuren.

XI. Karri.

Deze houtsoort is in 1906 gebruikt voor sluisdeuren op de Zuid-Willemsvaart, waarvoor het goed voldoet, behoudens dat de beplanking sterk gekrompen is.

XII. Stringy Bark.

Verwerkt in 1911 voor het bovendek op de brug over de Bergsche Maas te Heusden; het hout is hard, doch bladdert en splintert te veel. Niettemin wordt het in tegenstelling met de mededeeling in het vorig verslag, thans wel geschikt geacht ook voor bovendekken van bruggen.

XIII. Blue gum.

Het hout is niet bestand tegen paalworm en is onderhevig aan sterk scheuren.

D. Braziliaansch hout.

XIV. Braziliaansch groenhart.

Deze houtsoort is in 1920 met het oog op weerstand tegen paalworm in beproeving genomen door te Hansweert twee blokken op te hangen tusschen de hoogte van laagwater en 0,50 M. daar beneden; het werd reeds in geringe mate aangetast bevonden.

STAAT VAN VERWERKTE HOUTSOORTEN BEHOORENDE BIJ HET VERSLAG BETREFFENDE HET JAAR 1925.

INDEELING.

Groep A. OOST-INDISCH HOUT.

» B. WEST-INDISCH HOUT.

» C. AUSTRALISCH HOUT.

» D. BRAZILIAANSCH HOUT.

Voor elke houtsoort is medegedeeld de soort van werken, waarbij zij is toegepast, verdeeld in de volgende rubrieken:

a. Zeewerken en kanaal- en rivierwerken *in* het paalwormgebied,

b. Kanaal- en rivierwerken *buiten* het paalwormgebied,

c. Brugdekken, leuning en z.,

d. Woningbouw.

In elk dezer rubrieken worden de gegevens vermeld in volgorde van het jaar, waarin het hout is verwerkt.

v. v. beteekent: vorig verslag (N°. 19 van de Rapporten en Mededeelingen van den Rijkswaterstaat).

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
	<i>A. OOST-INDISCHE HOUTSOORTEN.</i>							
	<i>I. Teak uit Engelsch-Indië.</i>							
	<i>b. Kanaal- en rivierwerken.</i>							
1	IJmuiden (buiten paalwormgebied).	Tien remstoelen in het buitentoeleidingskanaal naar de groote schutsluis.	Gordingen, wrijfstijlen, liggers en klossen.	Van 1,44 M. tot 4,74 M. boven L.W.	1896—1898	Onbekend.	Voor zoover nog aanwezig verkeert het hout in goeden staat.	Wegens schadevaring is het hout grootendeels vervangen door greanhart of eikenhout.
2	Idem.	Vier remstoelen in het binnentoeleidingskanaal naar de groote schutsluis.	Idem.	Van 10 M. beneden tot 2,95 M. boven Kanaalpeil.	1896	Idem.	Idem.	Idem.
3	Idem.	Meerpaal op den oostelijken kop van het sluis-eiland.	4 kruishouten.	Van 0,50 M. tot 1 M. onder den grond.	1896	Idem.	In vrij goeden toestand.	—
	<i>c. Brugdekken, leuning en z.</i>							
1	Heenvliet (Nieuwe sluis)	Rolbrug over de schutsluis.	Stootbalk voor de rolbrug.	—	1900	—	In goeden staat.	—
	<i>d. Woningbouw.</i>							
1	Idem.	Woningblok op het sluis-eiland.	3 buitendeuren.	—	1900	Onbekend.	In goeden staat.	—
	<i>II. Kajoe Besi (ijzerhout).</i>							
	<i>a. Zeewerken.</i>							
1	Hoek van Holland.	Zuider- en Noorderhoofden.	Ribben onder het spoor.	1 M. à 1,60 M. boven L.W.	1897 en 1898	—	In gaven gezonden toestand.	In dezelfde jaren zijn hier geplaatst eikenribben, van welke de hoeken en zij-kanten meer zijn afgesleten dan die van Kajoe Besi.
	<i>b. Kanaal- en Rivierwerken.</i>							
1	Koudum.	Koudumersluis.	Vijf beschroeiingspalen der vleugelbeschroeiing aan de N.O.-zijde der sluis en de deksloof der beschoeiing.	De palen staan gedeeltelijk in het water; de deksloof bevindt zich boven water.	1897	—	In goeden staat.	Buiten het paalwormgebied.

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
2	Amsterdam.	Schutsluis Willem I.	Een schankschoor en twee rinketstijlen van de binnenvloeddeuren der groote opening.	Gedeeltelijk in het water.	1897	—	In goeden staat.	Buiten het paalwormgebied. De deuren werden in Juni 1924 uitgenomen en in Juli d.a.v. weder ingehangen.
3	Vreeswijk.	Rijkshulpschutsluis.	Westelijke waaierdeur.	Idem.	1897	—	In goeden staat.	De in 1897 ingehangen oostelijke waaierdeur van eikenhout is in 1920 vernieuwd.
4	Helmond.	Helmondsche ophaalbrug.	Vier gordingen met vier koppelstukken voor de remmingwerken boven de brug.	Twee gordingen liggen steeds boven water; de beide andere komen met den onderkant bij hoogen kanaalstand met het water in aanraking.	1897	—	—	In 1924 bij de vernieuwing van de brug opgeruimd; de gordingen waren toen nog in goeden staat.
5	Koudum.	Koudumersluis.	Twee sluisdeuren.	Gedeeltelijk in het water.	1898	—	In goeden staat.	Buiten het paalwormgebied. In de regels enkele dunne hartscheuren.
c. Brugdekken, leuning, enz.								
1	Kiesterzijl (Frankeradeel).	Brug over den noordelijken koker der sluis.	Bovendek.	—	1897	—	In goeden staat.	Het dek is zeer glad.
2	Rheden.	Brug in den Ellecomschen dijk.	25 onderdekplanken.	—	1897	—	De 9 nog aanwezige planken vertoonen niet meer gebreken dan de reeds in 1920 vermelde scheuren.	—
3	Rheden.	Leuning langs den Ellecomschen dijk.	4 leuningspalen.	—	1897	—	Drie der aanwezige palen zijn ongeveer 2 c.M. rondom aan den grond ingeteerd; de vierde is nog gaaf.	—
4	Rijssen.	Brug over de Regge.	Onder- en bovendek.	—	1897	—	Het onderdek verkeert nog in goeden staat, slechts kleine scheurtjes komen daar in voor.	Het bovendek was reeds spoedig versleten.

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.
1.	2.	3.	4.	5.
	<i>IIbis. Onglen</i> (Palembangsche ijzerhout).			
	<i>a. Zeewerken.</i>			
I	Vlissingen.	Nieuwe Wester-Koophavenshoofd.	1 paal aan de westzijde van de bekisting vóór dit hoofd.	Bovenkant 2,90 M. boven L. W. De grondslag waar deze paal is ingeheid, ligt beneden L. W.
	<i>b. Kanaal- en rivierwerken.</i>			
I	Slikkerveer (Ridderkerk).	Beschoeiing nabij den mond van de Noord (eigendom van de N. V. v. h. de Groot en van Vliet.	7 palen.	Palen staan in het water.
	<i>III. Nani.</i>			
	<i>a. Zeewerken.</i>			
I	den Helder.	Voorhaven der zeedoksluis in de Rijkszeehaven »het Nieuwe Diep«.	14 palen geplaatst aan den voet der steenglooijing.	Kop op 0,10 M. boven L. W.
	<i>b. Kanaal- en rivierwerken.</i>			
I	Koudum.	Koudumersluis.	Vijf beschoeiingspalen der vleugelbeschoeiing aan de Z.W.-zijde der sluis en de dek-sloof der beschoeiing.	De palen staan gedeeltelijk in het water; dedeksloof bevindt zich boven water.

Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
6.	7.	8.	9.
1922	Zoodra de paal eenigszins op stuit kwam, begon het hout tijdens het verder heien aan den kop te vervezelen; kleine wolachtige vezels lieten zich los en verstoven. Het hout liet zich goed disselen en boren.	In goeden toestand, geen sporen van aantasting door paalworm of <i>Limnoria lignorum</i> .	Het hout bood weinig weerstand tegen zwaar heien. De paal is van gegoten ijzeren muts voorzien.
1923	De 13 M. lange vierkant beslagen palen (aan den kop 24 × 24 c.M.) waren goed verwerkbaar.	In goeden staat.	—
1898	—	Geen zichtbare gebreken.	—
1897	—	In goeden staat.	Buiten het paalwormgebied.

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerpen opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
2	Rijssen.	Brug over de Regge.	12 aanvaar- en schoorpalen.	Gedeeltelijk in het water.	1897	—	Één paal is sterk door verrotting aangetast.	Twee palen zijn in 1911 vervangen.
	c. Brugdekken, leuning, enz.							
1	Rheden.	Leuning langs den Ellecromschen dijk.	5 leuningpalen.	—	1897	—	Één paal is aan de achterzijde nabij den grond 3 c.M. diep verteerd. De overige palen verkeerden nog in goeden staat.	Vergelijk sub II. C. 3 en IV 1.
	IV. Lasi.							
	c. Brugdekken, leuning, enz.							
1	Rheden.	Leuning langs den Ellecromschen dijk.	6 leuningpalen.	—	1897	—	Drie palen zijn nabij den grond 1/2 c.M. en een paal 2 c.M. rondom ingeteerd. De twee overige palen zijn gaaf.	Vergelijk sub III C. 1.
	V. Boisse.							
	b. Kanaal- en rivierwerken.							
1	Helmond.	Helmondsche ophaalbrug.	12 palen voor 2 remmingwerken boven de brug.	Koppen op 2,50 M. + K.P., de punten op 7,70 M.—K.P.	1897	—	—	In 1924 bij de vernieuwing van de brug opgeruimd; de palen waren toen aan den kop tamelijk gescheurd en bij de scheuren alsmede nabij boutgaten sterk ingewaterd en verrot.
	VI. Ressak.							
	a. Zeewerken.							
1	Schellingwoude.	Binnen- en buitenvleugelremmingen der Oranjesluizen.	4 Gordingen.	Binnenvleugelremming 0,17 M. boven K.P., buitenvleugelremming 1 M. boven L.W.	1911	Laat zich goed verwerken.	In zeer goeden staat.	Buiten het paalwormgebied.

Nº.	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
2	Ooltgensplaat.	Aanvaarrooster voor den aanlegsteiger.	Belegstuk tegen den zuidelijksten paal.	Onderkant 0,10 M. — L.W.	1915	—	In goeden staat.	—
3	Idem.	Idem.	Belegstuk tegen het noordelijk einde van den steiger.	Idem.	1920	—	Idem.	—
4	Idem.	Idem.	Idem.	Idem.	1922	—	Idem.	—
b. Kanaal- en rivierwerken.								
1	Meppel.	Paradijssluis van de Drentsche Hoofdvaart.	Regelwerk der beneden-sluideuren.	Gedeeltelijk in het water.	1913	Geen bijzonderheden.	Het regelwerk was (behoudens kleine scheurtjes, eigen aan tropisch hout) tot in 1922 volkomen gaaf. In dat jaar zijn de deuren uitgenomen en in het stroomkanaal in reserve opgelegd zoodat het hout sedert 1922 onder water ligt.	—
2	Heumen.	Sluis van het Maas-Waal kanaal.	Aanslaglijsten van de deuren.	Gedeeltelijk onder water.	1922	Vrij goed te bewerken, doch indien de bewerking niet met voldoende zorg geschiedt, scheurt het hout gemakkelijk in.	In goeden staat, met talrijke oppervlaktесheuren.	De sluis is nog niet in gebruik genomen, descheuren treden in het bijzonder op over die gedeelten, welke het sterkst aan de zon zijn blootgesteld.
3	Idem.	Idem.	Aanvaarroosters langs de voorhoofden.	Idem.	1922/23	Idem.	Idem.	Idem.
4	Zeeburg.	Westelijke syphonhoofd. Noordelijke binnenvloed-deur in: » noordelijke opening. » middelste » » zuidelijke » Zuidelijke binnenvloed-deur in: » noordelijke opening. » middelste » » zuidelijke »	Aan elk der deuren: een schuif. » loopplank. Aan elk der deuren: de Schrankschoor. Schuif met regelwerk. Beschieting. Loopplank.	0,24 M. + G.W. 3,34 » + » Van 0,30 M. + G.W. tot 2,69 » + » 0,24 » + » Van 0,30 » + » tot 2,69 » + » 3,34 » + »	1923	Goed verwerkbaar hout.	Vele oppervlakkige kleine windscheurtjes. Idem. Idem. Idem.	Buiten het paalwormgebied.

Nº.	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
5	Nigtevecht.	Groote schutsluis. Zuidelijk sluishoofd westelijke deur.	Achterhar. Bovenste tusschenregel. Beschiëting Schrank-schoor. Loopplank.	Van 3,55 M. — G.W. tot 1,60 » + » 0,16 » — » Van 3,23 » — » tot 1,03 » + » 1,60 » + »	1923	—	Idem. Idem. Idem.	—
	Idem.	Zuidelijk sluishoofd oostelijke deur.	Beschiëting.	Van 3,23 M. — G.W. tot 1,03 » + »	1923	—	Idem.	—
	Idem.	Oostelijke en westelijke reservedeur.	Gedeeltelijke beschiëting.	—	1923	—	—	Liggen in de sluisdeurenberg-plaats onder water.
6	Nigtevecht.	Kleine schutsluis. Noordelijk sluishoofd westelijke en oostelijke deur.	Van elke deur een groot gedeelte der beschiëting.	Van 2,68 M. — G.W. tot 1,13 » + »	1923	—	Idem.	In het zuidelijk sluishoofd ingehangen.
	Idem.	Zuidelijk sluishoofd westelijke en oostelijke deur.	Van elke deur een loopplank.	1,70 M. + G.W.	1923	—	Idem.	In het noordelijk sluishoofd ingehangen.
	Idem.	Oostelijke en westelijke reservedeur.	Van elke deur: beide harren. bovenregel. bovenste tusschenregel. schrankschoor. beschiëting.	—	1923 1923 1223 1923 1923 1923	—	—	Liggen in de sluisdeurenberg-plaats onder water.
7	Gouda.	Remmingwerk langs den noordelijken buitenfrontmuur van de Malle-gatsluis.	Gedeelte van de bovenste gording.	Boven water.	1923	Geen bezwaren ondervonden.	In goeden staat.	—
8	Idem.	Remmingwerk bij de Rabatbrug.	Vier schoren tegen de hoekpalen.	Idem.	1923	Idem.	Idem.	—
9	Slikkerveer (Ridderkerk).	Beschoeiingen aan den mond van de Noord. (Eigendom van de N. V. Fabriek van Klinknagels v/h Joh. Smit en de N. V. v/h de Groot en van Vliet).	61 palen, gording en deksloof.	Palen staan in het water; gording op L. W., deksloof boven water.	1923	De 12 M. lange bezaagde palen, zwaar 18 × 24 c.M., waren voor een deel eenigszins krom getrokken, hetgeen echter weinig bezwaar opleverde. Het hout vertoonde weinig scheuren en was goed verwerkbaar.	Idem.	—

N ^o . 1.	Plaats van waarneming. 2.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is. 3.	Verwerkte deelen. 4.	Ligging ten opzichte van het water. 5.	Jaar van verwerking. 6.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan. 7.	Uitkomsten van het laatste onderzoek. 8.	Opmerkingen. 9.
10	Capelle (N.-Br.).	Houten sluis in de Zomer- kade van de Bergsche Maas.	Stijlen, deksloven en beplanking voor be- schoeiingen met vleu- gels; 2 puntstukken; 2 voorharren.	Stijlen, beplanking en voorharren deels in het water; het onder-punt stuk steeds, dek- sloven en boven- puntstuk zelden onder water.	1923	Goed verwerkbaar.	Idem.	—
11	Dwingelo.	Haarsluis van de Drentsche Hoofdvaart.	De sluisdeuren.	De bovenkanten der boven- en bene- dendeuren komen overeen met het K. P. van het bovenpand. De onderkant van de bovendeuren ligt 2,10 M., de onder- kant van de bene- dendeuren 2,15 M. beneden de Ka- naalpeilen boven en beneden de sluis.	1924	In het verwerkte hout werd geen enkel ge- brek geconstateerd. Eén plank, die ver- wormd bleek te zijn, werd afgekeurd. Het hout liet zich goed bewerken.	Idem.	—
12	Smilde.	Molenwijksluis.	Idem.	De bovenkanten der boven- en bene- dendeuren komen overeen met het K. P. van het bo- venpand der Mo- lenwijk. De onder- kanten van boven- en benedendeuren liggen 2,10 M. be- neden de Kanaal- peilen boven en beneden de sluis.	1925	In het verwerkte hout werd geen enkel ge- brek waargenomen; het liet zich goed bewerken.	Idem.	—

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1	Zeeburg.	Schutsluizen. Oostelijke binnenebdeuren in de oostelijke en in de westelijke doorvaart-opening, en westelijke binnenebdeur in de oostelijke doorvaartopening	Aan elk der deuren een loopplank.	1,70 M. + G.W.	1911	—	Vele oppervlakkige kleine windscheurtjes.	—
2 (n ^o . 1 v. v.)	Jutfaas.	Draaibrug over het Merwedekanaal in den weg Utrecht—Vreeswijk.	Bovendek.	—	1915	—	In vrij goeden staat, (gedeeltelijk versleten).	Niettegenstaande het drukke verkeer is de slijtage gering.
3	Utrecht.	Draaibrug over het Merwedekanaal in den Leidschen straatweg.	Bovendek (voor de helft).	Boven water.	1922	Het hout vertoonde geen of weinig gebreken.	In goeden staat.	—
4	Idem.	Draaibrug over het Merwedekanaal in den Vleutenschen weg.	Onder- en bovendek.	Idem.	1923	Idem.	In goeden staat. Enkele bovendekdeelen vertoonen geringe afslijting.	—
5	Breukelen.	Draaibrug over het Merwedekanaal.	Idem.	Idem.	1923	Idem.	Idem.	—
6	Velsen.	Toegangsbruggen naar de vrijvarende stoompont.	Onder- en bovendekken.	Van 0,90 M. tot 1,50 M. boven K. P.	1923	Laat zich vrij goed verwerken.	In zeer goeden toestand.	—
7	Muiderstraatweg.	Draaibrug over het Merwedekanaal.	Onderdeksplanken over 17 M. lengte.	2,35 M. + G. W.	1923	—	Vele oppervlakkige kleine windscheurtjes.	—
8	Weesperkarspel.	Draaibrug bezuiden het smal Weesp.	Onderdeksplanken over 12 M. lengte.	2,60 M. + G. W.	1923	—	Idem.	—
9	Purmerend.	Draaibrug.	Draaibalken, broekbalken, koningstijlen, kromhoutenonderdeksplanken en straatblokjes tusschen de zij-ijzers.	Boven water.	1923	Vertoonde geen gebreken. Vereischt scherp gereedschap, doch is daarmee goed te bewerken.	In goeden staat.	Stukken van ten hoogste 4,25 M. lengte.

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
10	Heumen.	Hefbrug over de sluis.	Onderdek.	—	1923	Vrij goed te bewerken. Indien de bewerking niet met voldoende zorg geschiedt, scheurt het hout gemakkelijk in.	Idem.	—
11	Zwolle.	Draaibrug over de Willemsvaart bij de Veelading.	Het onder- en het bovendek.	—	1923	Bij het verwerken deden zich geen bezwaren voor.	In zeer goeden staat.	—
12	Heusden.	Brug over de Bergsche Maas.	Bovendek benevens enkele onderdeksplancken, van de 2de en 3de overspanning zuidzijde en de 1ste overspanning noordzijde.	—	1923 en 1924	Het hout, mits zorgvuldig gelegd, voldoet zeer goed en lijkt bijzonder geschikt en deugdelijk voor brugdek.	Dit hout is nog in zeer goeden staat en vertoont geen enkel gebrek.	—
13	Maarssen.	Draaibrug over het Merwedekanaal.	Vulstukken onder- en bovendek.	Boven water.	1924	Het hout vertoonde geen of weinig gebreken.	In goeden staat.	—
14	Zuilen.	Idem.	Idem.	Idem.	1924	Idem.	Idem.	—
15	Vreeswijk.	Schipbrug over de Lek.	Onderdek.	Idem.	1924	Idem.	Idem.	—
16	Voorschoten.	Nieuwe Vinkbrug in Rijksweg Haagsche Schouw—Leiden.	Bovendek.	Idem.	1924	Het hout spleet licht. De spijkergaten moesten geboord worden. Schaven ging lastig.	Idem.	—
17	Neerbosch.	Spoorwegviaduct over den Graafschen weg.	Looppaden op de brug.	—	1924	Vrij goed te bewerken. Indien de bewerking niet met voldoende zorg geschiedt, scheurt het hout gemakkelijk in.	In goeden staat, met talrijke oppervlakte-scheuren.	—

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
	<i>VIIbis. Marbauwhout.</i>							
	<i>b. Kanaal- en rivierwerken.</i>							
1	Zeeburg.	Syphon Zuidelijke binnen-vloeddeuren in: de noordelijke opening. » middelste » » zuidelijke »	Aan elk der deuren: bovenregel. 2 tusschenregels.	2,64 M. + G. W. 1,79 » + » en 0,94 » + »	1923	Goed verwerkbaar hout; is niet voor blank werk geschikt.	Goed gesloten. Idem. Idem.	Buiten het paalwormgebied.
2	Nigtevecht.	Groote schutsluis Zuidelijk sluishoofd westelijke deur.	Bovenregel.	0,95 M. + G. W.	1923	—	Idem.	Idem.
	<i>B. WEST-INDISCHE HOUTSOORTEN.</i>							
	<i>VII. Mambarklak.</i>							
	<i>a. Zeewerken.</i>							
1	Rijkszeehaven »het Nieuwediep«.	Havendijk bij de Koopvaarder-schutsluis.	1 meer- of stoppaal in den dijk.	Kop op 3,75 M. boven L.W.	1857	Wegens zijne hardheid is »Mambarklak« moeilijk te bewerken.	Het spint is op de hoogte van den beganen grond verteerd. De paal is gescheurd.	—
2	Idem.	Het Wierhoofd.	12 palen langs de zuid-zijde.	Kop op 2,10 M. boven L.W.	1861	—	Behalve het spint van enkele palen heeft het hout niet van den paalworm geleden. De palen zijn sterk gescheurd.	—
3	Rijkszeehaven »het Nieuwediep«.	Het Wierhoofd.	6 palen.	Als voren.	1892	—	—	Deze palen werden in 1861 aan het Wierhoofd verwerkt en in 1892 getrokken en herplaatst. De juiste plaats is niet meer bekend.
4	Idem.	Steenglooijing bij de Marinesluis.	44 palen langs deze glooijing.	Koppen op 0,10 M. boven L. W.	1894	—	Verschillende palen zijn gescheurd; enkele eenigszins door paalworm aangetast.	Van deze palen zijn enkele reeds in 1861 in het Wierhoofd verwerkt, doch in 1894 getrokken en herplaatst bij de Marinesluis.

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
5	Wemeldinge.	Remmingwerk in de buitenvaart van het kanaal door Zuid-Beveland.	1 vierkant beslagen proefpaal.	Kop op 1,80 M. boven L. W.	1895	—	In goeden toestand. Geen sporen van aantasting door paalworm.	De paal is voor het onderzoek getrokken en daarna weer geplaatst.
6	Vlissingen.	Oude Westerkoopmanshavenhoofd.	1 vierkant beslagen proefbalk.	Bovenkant 0,10 M. onder L. W.	1896	—	In goeden toestand, geen sporen van aantasting door den paalworm of Limnoria lignorum.	Deze balk werd geplaatst op verzoek van den Directeur van het Koloniaal Museum te Haarlem.
7	Tramweghavens aan het Zijpe.	Goederensteiger in de haven aan den Willem-polder.	Jukpalen in den steiger en de loopbrug en schoorpalen van de dukdalven bij den steiger.	Koppen 3,45 à 4,35 M. boven L. W.	1900—1901	—	In goeden toestand, geen sporen van aantasting door den paalworm.	—
8	Molkwerumerzijl.	Aanlegsteiger langs de Z.O. zijde van het zeehoofd.	58 steiger- en schoorpalen.	Gedeeltelijk in het water.	1901	—	De in enkele palen reeds vroeger aangetroffen scheuren waren in 1925 sterk verwijd; vooral die in de schoorpalen, welke niet onder den steiger staan, zijn boven water sterk gespleten.	—
9	Urk.	Remmingwerk voor en langs den dam aan de westzijde van den havenmond.	6 palen.	Koppen op 3,40 M. boven L. W.	1902	—	In goeden toestand; geen aantasting door den paalworm.	—
10	Tramweghavens aan het Zijpe.	Jukken van de ponton in de haven aan den Stoofpolder en geleidingsducdalven van de pontons in beide havens.	12 jukpalen en 24 ankerpalen.	Koppen der jukken op 1,55 M. boven L. W.; die der ducdalven 3 M. boven L. W.	1903	—	In goeden toestand, geen sporen van aantasting door den paalworm.	—
11	Tramweghavens aan het Zijpe.	Laagwaterkopsteiger.	6 jukpalen.	Koppen 2,— à 2,80 M. boven L. W.	1903—1908	—	In goeden toestand, geen sporen van aantasting door den paalworm.	Deze palen maakten tot 1908 deel uit van een in het jaar 1903 geplaatsten hanenpoot in de haven aan den Stoofpolder.

Nº.	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
12	Tramweghavens aan het Zijpe.	Haven aan den Stoofpolder.	Vloeipaal.	Kop op 6,55 M. boven L. W.	1903—1914	—	In goeden toestand, geen sporen van aantasting door den paalworm.	De paal maakte tot 1914 deel uit van een in het jaar 1903 geplaatsten hanenpoot in de haven aan den Stoofpolder.
13	Vlissingen.	Nieuwe Westerkoopmanshavenhoofd.	12 palen aan de oostzijde en 11 palen aan de westzijde van het hoofd.	De grondslag waar deze palen geheid zijn, ligt beneden L. W., de koppen reiken tot 5,37 M. boven L. W.	1904	—	De 3de paal van af den zee-muur is lichtelijk aangetast door paalworm. De overige palen verkeeren in goeden toestand en vertoonen geen sporen van aantasting door den paalworm of Limnoria lignorum.	De palen zijn van gegoten ijzeren mutsen voorzien.
14	IJmuiden (Vis-schershaven).	Remmingwerk voor den steiger van gewapend beton.	5 palen.	Van 5,06 M. beneden tot 3,94 à 5,44 M. boven L. W.	1904—1905	Het hout vertoont groote neiging tot scheuren bij inheien.	In goeden staat.	—
15	Rijkszeehaven »het Nieuwediep«.	Plankier.	29 palen.	Van 7 stuks is de kop op 3,40 M. en de overige op 2 M. boven L. W.	1905, 1907 en 1908.	—	Een der palen is sterk aangetast door paalworm; enkele andere palen in geringe mate. De palen zien er overigens gaaf uit.	—
16	Marken.	Beschoeiingen langs de noordzijde van den haveningang, langs de oostzijde van de oude havenkom en langs den landtong tegen den havendijk.	16 vloeipalen en 8 beschoeiingspalen.	Koppen der vloeipalen 2,60 à 3,30 M. boven L. W.; die der beschoeiingspalen 0,70 M. boven L. W.	1906	—	Niet door paalworm aangetast. Enkele palen zijn door bederf, gelijkende op olm, aangetast. Overigens in goeden staat.	—
17	Wieringen.	Los- en laadplaats van de haven aan de Haukes.	26 vloeipalen.	Kop op 2,30 M. boven L. W.	1906—1907	—	In zeer goeden staat, niet door paalworm aangetast.	—
18	Hansweert.	Lichtopstand op den Zuidhavendam.	Alle palen van den lichtopstand.	De dam is ter plaatse 2,25 M. boven L. W.	1906	—	In goeden toestand.	De palen staan zoo ver boven L. W., dat aantasting door paalworm onmogelijk is.

Nº.	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
19	Hansweert.	Drie dukdalven in de buitenhaven.	3 koningspalen en 9 schoorpalen.	Koppen 6,25—8,25 M. boven L.W.	1906—1908	—	In goeden toestand; geen sporen van aantasting door paalworm.	Het vorige verslag had betrekking op 5 dukdalven; daarvan zijn er 2 opgeruimd; waartoe de drie door paalworm aangetaste palen, genoemd in het vorige verslag, behoorden.
20	Ter Neuzen.	Buiten-basaltmuur der middensluis.	3 wrijfpalen.	—	1907	—	In goeden staat; geen aantasting door paalworm.	In de nabijheid der palen bevindt zich eene loozing van stedelijk afval- en regenwater.
21	IJmuiden.	Buitenkanaal (zuidzijde).	1 meerpaal.	Kop ongeveer 4,50 M. boven L.W. (0,90 M. boven het terrein).	1907	—	De paal is gescheurd en ook overigens niet geheel gaaf.	—
22	Vlieland.	Basaltmuur langs de oostzijde der haven.	4 vloeipalen.	Koppen op 3,48 M. boven L.W.	1907	—	Geheel gaaf, niet door paalworm aangetast.	—
23	Medemblik.	Houten hoofd met plankier langs het Noorderhavenhoofd.	23 remmingpalen.	Koppen op 3,80 M. boven L.W.	1907	—	Idem.	—
24	Urk.	Dukdalf in de oosthavenkom bij den aanlegsteiger.	1 koningspaal en 2 schoorpalen.	Kop op 3,40 M. boven L.W. Koppen op 2,90 M. boven L.W.	1907	—	Idem.	—
25	Vlissingen.	Beschoeiing aan de oostzijde der Marinebuitenhaven.	64 palen.	Koppen op 4,55 M. boven L.W. Grondslag 1,50 M. boven L.W.	1907	—	Geen spoor van paalworm of Limnoria lignorum. De in het jaar 1920 vermelde scheuren zoomede het verteren van het hout nabij een scheur in een der palen, zijn niet veranderd.	De palen zijn afgedekt door een sloof. Van de in 1920 in drie palen geconstateerde Limnoria lignorum was niets meer te zien.
26	Ter Neuzen.	2 dukdalven in de Westgeul der Oostbuitenhaven.	Alle palen.	—	1908	—	Geen aantasting door paalworm. De in 1920 geconstateerde verwoesting van het hout door schimmel bij de verbinding van konings- en schoorpalen heeft geen verderen voortgang gemaakt.	—

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
27	IJmuiden.	Dukdalf in de Visschershaven.	Koningspalen en schoorpalen.	Van 5,06 M. beneden tot 4,74 M. boven L.W.	1908	Groote neiging tot scheuren bij inheien.	In goeden staat.	—
28	Vlissingen.	Kettinghoofd in de Wester- of Koopmanshaven.	21 palen.	Gedeeltelijk beneden en gedeeltelijk boven L.W.; de koppen reiken tot 5,37 M. boven L.W.	1908	—	Een der palen is a/d noordzijde sterk aangetast door paalworm. De overige palen zien er gaaf uit en vertoonen geen aantasting door paalworm of Limnoria lignorum.	De palen zijn van gegoten ijzeren mutsen voorzien behalve die in de middenrij, welke afgedekt zijn door het plankier.
29	IJmuiden.	Aanlegsteiger voor zeeschepen aan de zuidzijde van het buitentoeleidskanaal naar de oude Noordzeesluizen.	Palen, schoorpalen, gordingen, liggers, schoren, dekslooven en kruisen.	Van 8,06 M. beneden tot 4,44 M. boven L.W.	1909	—	De palen zijn meerendeels sterk gescheurd, maar vertoonen verder geen gebreken. Het overige hout verkeert door inwatering in minder goeden staat.	—
30	Medemblik.	Houten hoofd met plankier langs het Zuiderhavenhoofd.	24 remmingpalen.	Koppen op 2,80 M. boven L.W.	1909	—	Geheel gaaf, niet door paalworm aangetast.	In vorig verslag (Rapport n ^o . 19) is het aantal palen niet juist vermeld.
31	Marken.	Beschoeiing langs het gronddepôt.	17 palen.	Koppen op 2,30 M. boven L.W.	1909	—	Enkele palen zijn eenigszins gescheurd. Overigens in goeden staat; niet door paalworm aangetast.	—
32	Urk.	Dukdalf in de Oosthavenkom.	1 koningspaal en 3 schoorpalen.	Kop der koningspaal op 3,40 boven L.W. die der schoorpalen op 2,90 M. boven L.W.	1909	—	In goeden staat; geen sporen van aantasting door paalworm.	—
33	Ter Neuzen.	Remmingwerk in de Oostgeul der Oostbuitenhaven.	Palen, schoren en gordingen.	—	1909	—	Aanvankelijk geconstateerde vermolming van enkele deelen, of aantasting door paalworm, heeft geen voortgang gehad, zoodat deze zich waarschijnlijk tot eenig spinthout heeft beperkt. Slechts van een paal was de kop sterk vermolmd; daarin kon echter worden voorzien door een ijzeren muts.	Niettegenstaande de oostgeul tijdens spuiing met de Oostsluis en loozing met de uitwateringssluizen in den Oostbeer veel zoet water afvoert, wordt paalworm in levenden vorm daar wel aangetroffen.

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
34	Hansweert.	Beschermingswerken in de kolk der middenschutsluis.	12 palen.	Koppen op 4,90 M. boven L. W.	1909	—	In goeden toestand; de bij het onderzoek in 1915 gevonden geringe aantasting heeft zich niet uitgebreid.	—
35	Wemeldinge.	Dukdalf in de buitenhaven.	4 palen.	Koppen op 8,25 M. boven L. W.	1909	—	In goeden toestand. Bij het trekken van de palen bleek een zeer geringe aantasting door paalworm op de hoeken, niet dieper dan 0,5 à 1 c.M.	In 1922 is deze dukdalf opgeruimd.
36	Marken.	Beschoeiing langs de noord- en oostzijde van de Oude havenkom en remmingwerk met plankier tusschen de Westeren Nieuwe havenkom.	6 vloeipalen en 20 remmingpalen.	Koppen op 2,45 à 3,30 M. boven L. W.	1910	—	Geheel gaaf, niet door paalworm aangetast.	—
37	Urk.	Remmingwerk langs den dam aan de oostzijde van den haveningang en gedeeltelijk langs den Oosthavenkom.	46 palen.	Koppen op 2,83 M. boven L.W.	1911	—	Geheel gaaf, niet door paalworm aangetast.	—
38	Brouwershaven.	2 dukdalven op de binnenreede.	Koningspalen en schoorpalen.	Koppen op 3,55 à 5,15 M. boven L.W.	1912	—	In goeden toestand. Geen sporen van aantasting door paalworm.	—
39	Marken.	Baken op het kruis.	1 koningspaal en 4 schoorpalen.	Koppen op 3,70 en 2,70 M. boven L.W.	1912	—	Geheel gaaf, niet door paalworm aangetast.	—
40	Urk.	Dukdalven in beide havenkommen en remmingwerk langs den dam aan westzijde van den havenmond.	55 remmingpalen, 2 koningspalen en 6 schoorpalen.	Koppen op 2,83 en 3,33 M. boven L.W.	1912	—	Enkelereemmingpalen zijn door bederf, gelijkende op olm, aangetast. Overigens in goeden staat, geen sporen van aantasting door paalworm.	—
41	Rijkszeehaven »het Nieuwediep«.	Noordzijde van de Jachthaven.	1 wrijfpaal.	Kop op 3,40 M. boven L.W., dieptepunt niet bekend.	1913	—	Geen zichtbare gebreken.	Deze paal is in 1907 uit de haven opgevischt en vermoedelijk afkomstig van partij palen aangevoerd in het jaar 1860.

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
42	Wieringen.	Los- en laadplaats in de haven aan de Haukes.	2 vloecipalen	—	1913	—	In zeer goeden staat; niet door paalworm aangetast.	—
43	Marken.	Buitenvleugels van het gemetseld havensluisje.	6 palen.	Koppen op 2,70 en 3,20 M. boven L.W.	1913	—	Geheel gaaf, niet door paalworm aangetast.	—
44	Medemblik.	Houten hoofd met plankier langs het Noorderhavenhoofd.	1 remmingpaal.	Kop op 3,77 M. boven L.W.	1914	—	Idem.	—
45	Marken.	Zuidelijk remmingswerk in de nieuwe havenkom.	17 remmingpalen en 2 schoorpalen.	Koppen op 3 M. boven L.W.	1914	—	Idem.	—
46	Urk.	Westeinde der beschoeiing in de Oosthavenkom en aanlegsteiger.	30 schoeiingspalen, 11 steigerpalen en 8 schoorpalen.	Koppen op 0,88 tot 3,33 M. boven L.W.	1914	—	Idem.	In Rapport n ^o . 19 is het aantal schoeiingspalen niet juist vermeld.
47 (n ^o . 48 v. v.)	Terschelling.	Plankierwerken in de haven.	97 palen.	Koppen op 1,92 à 4,10 M. boven L. W.	1915	—	Geheel gaaf, niet door paalworm aangetast.	—
48 (n ^o . 49 v. v.)	Marken.	Zuidelijk Remmingwerk in de Westhavenkom.	15 palen.	Koppen op 3,08 M. boven L. W.	1915	—	Idem.	—
49 (n ^o . 50 v. v.)	Vlieland.	Plankieren en afheijingen langs beide zijden van den havenmond.	14 jukpalen en 18 steunpalen.	Koppen op 0,51 à 3,28 M. boven L. W.	1916	—	Idem.	—
50 (n ^o . 51 v. v.)	Wieringen.	Remmingwerk met plankier langs den oeverdijk bij de haven nabij den Oever.	21 remmingpalen en 11 schoorpalen. 23 remmingpalen en 12 schoorpalen.	Koppen op 1,59 en 3,31 M. boven L. W.	1916 1921	—	In zeer goeden staat; niet door paalworm aangetast.	Eén remmingpaal langs een ouden barst afgebroken tengevolge van aanvaring in November 1925.
51 (n ^o . 52 v. v.)	Emmeloord op Schokland.	Loopsteiger aan de westzijde van de haven.	Palen.	Gedeeltelijk boven water.	1916	—	De palen vertoonen, voornamelijk aan de koppen, algemeen neiging tot scheuren. De paalmutsen houden deze werking tegen.	—

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar 'van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
52 (n ^o . 53 v. v.)	Wieringen.	Paalscherp met plankier voor het oeverhoofd.	4 remmingpalen.	Koppen op 3,31 M. boven L. W.	1917	—	In goeden staat; niet door paalworm aangetast.	Deze palen zijn in 1924 bij de wijziging van den mond der oude haven getrokken en weder ingeslagen.
53 (n ^o . 54 v. v.)	Idem.	Los- en laadplaats.	1 vloeipaal.	Koppen op 3,31 M. boven L. W.	1917	—	In zeer goeden staat; niet door paalworm aangetast.	—
54 (n ^o . 55 v. v.)	Idem.	Remmingwerk met plankier om den kop van het oeverhoofd.	9 remmingpalen.	Idem.	1917	—	Idem.	—
55 (n ^o . 56 v. v.)	Idem.	Paalscherp met plankier aansluitende aan het Wierhoofd.	4 vloeipalen.	Koppen op 2,41 en 3,31 M. boven L. W.	1917	—	Idem.	—
56 (n ^o . 57 v. v.)	Wieringen.	Lantaarnpaal voor het Zuiderhoofd.	1 paal.	Kop op 6,15 M. boven L. W.	1917	—	In zeer goeden staat, niet door paalworm aangetast.	—
57 (n ^o . 58 v. v.)	Vlieland.	Plankier langs de westzijde van de haven.	16 jukpalen.	Koppen op 3,68 M. boven L. W.	1918	—	Eén paal is sterk gescheurd en vertoont in en bij die scheuren begin van inwatering en verrotting. Overigens in goeden staat. Niet door paalworm aangetast.	—
58 (n ^o . 59 v. v.)	Idem.	Afheijng langs de westzijde van de haven.	5 steunpalen.	Koppen op 0,68 M. boven L. W.	1918	—	Enkele palen zijn eenigermate aangetast door paalworm. Overigens in goeden staat.	—
59 (n ^o . 60 v. v.)	Wieringen.	Los- en laadplaats in de haven aan de Haukes.	3 vloeipalen.	Koppen op 3,31 M. boven L. W.	1919	—	In zeer goeden staat en niet door paalworm aangetast.	—
60	Vlieland.	Plankier langs de noord- en de westzijde der haven.	24 jukpalen.	Koppen op 3,68 M. boven L. W.	1921	Geen moeilijkheden ondervonden.	In goeden staat, geen sporen van aantasting door paalworm.	—
61	Terschelling.	Plankierwerken in de haven.	28 palen.	Koppen op 2,35 à 4,10 M. boven L. W.	1921	Idem.	Idem.	—
62	Idem.	Idem.	Gordingen en koppelhouten.	Van L. W. tot 2,35 M. boven L. W.	1921	Idem.	Idem.	—

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
b. Kanaal- en rivierwerken.								
1	Vreeswijk.	Keulsche vaart.	1 meerpaal.	Gedeeltelijk in het water.	1901	—	In goeden staat.	—
2 (n ^o . 3 v. v.)	Vlissingen.	Fundeering van den kaai- muur aan de noordzijde van het Marinedok.	28 palen.	Koppen op 0,45 M. beneden K.P. De grondslag waar de palen zijn inge- heid, ligt 2,50 à 3 M. beneden K.P.	1909	—	De scheuren in de palen zijn nog gelijk aan die, waar- genomen in 1920.	Bij een onderzoek in Februari 1920 bij een kanaalafating tot 1,50 M. beneden K.P., bleek niets van paalworm of Limnoria lignorum.
3 (n ^o . 4 v. v.)	Bruggen over het kanaal door Zuid-Beveland.	Remmingwerk.	Palen.	Te zamen 80.	1909	—	4 palen, waarvan 2 in ernstige mate, zijn boven water aan- getast door bederf, gelijken- de op olm; de overige palen zijn in goeden toestand.	—
4 (n ^o . 5 v. v.)	Kanaal door Zuid-Beveland.	Dukdalven.	Palen.		1909	—		—
VIII. Bruinhart.								
d. Woningbouw.								
1	Maastricht.	Brugwachterswoning bij de O.L. Vrouwepoort bij het kanaal Luik—Maas- tricht.	2 buitendeuren.	—	1904	—	In zeer goeden staat. Ge- breken zijn niet waar te nemen.	De deuren werden aanvanke- lijk geolied en later vernist.
IX. Mora.								
a. Zeewerken.								
1	Emmeloord op Schokland.	Loopsteiger aan de west- zijde van de haven.	Gordingen en klossen.	Gedeeltelijk onder water.	1916	—	In goeden staat.	—
2	Vlieland.	Plankier langs de noord- en de westzijde der haven.	Gordingen en dek- planken.	Van 2,70 tot 3 M. boven L.W.	1921	Liet zich goed ver- werken.	De planken zijn aan trekken onderhevig. Overigens in goeden staat.	—
3	Terschelling.	Plankierwerken in de haven.	Gordingen, koppelhou- ten en dekplanken.	Van 1,50 tot 2,50 M. boven L.W.	1921	Idem.	Idem.	—

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking:	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
4	Terschelling.	Plankierwerken in de haven.	Dekplanken.	2,50 M. boven L.W.	1922	Liet zich goed verwerken.	Eenigszins getrokken. Overigens in goeden staat.	—
5	Haven van Delfzijl.	Steigers.	Sloven en gordingen.	Ten deele bovengedagelijksch hoogwater en ten deele tusschen dagelijksch hoog en laagwater.	1922	Het verwerken leverde geen moeilijkheden op.	In goeden staat.	—
6	Vlissingen.	Nieuwe Wester Koopmanshavenhoofd.	Gordingen.	Bovenkant van 1,95 M. tot 2,45 M. boven L.W.	1922	Liet zich goed disselen, kepen en boren.	Idem.	—
7	Terschelling.	Plankierwerken in de haven.	Dekplanken.	2,50 M. boven L.W.	1923	Liet zich goed verwerken.	Eenigszins getrokken. Overigens in goeden staat.	—
8	Numansdorp.	Geleidehoofden in de tramweghaven.	8 hoofd-, 4 schoorpalen en klossen.	Gedeeltelijk in het water.	1923	—	In goeden toestand.	Bij het lossen zijn 2 palen gebroken.
9	IJmuiden.	Drie aanlegsteigers aan de zuidzijde van het buitentoeleidingskanaal naar de oude Noordzeesluizen.	Deksloven, gordingen, schoren, liggers, dekplanken en trappen.	Van 0,10 M. tot 6,40 M. boven L.W.	1924	Verschillende deelen waren vrij sterk getrokken.	Idem.	—
b. Kanaal- en rivierwerken.								
1	Gouda.	Twee dukdalven in den Hollandschen IJssel bij de Mallegatsluis.	Alle palen.	Koppen op 4,75 M. en 3,25 M. boven L.W.	1921	Geen bezwaren ondervonden.	Drie schoorpalen zijn eenigszins gescheurd. Overigens in goeden staat.	—
2	Jutphaas.	Remmingwerk.	Palen.	Gedeeltelijk in het water.	1921	Het hout vertoonde behalve neiging tot scheuren geen gebreken.	In goeden staat.	—
3	Nigtevecht. (Groote sluis.)	3 dukdalven ten noorden. 2 » » zuiden.	Dukdalven.	Bovenkant op 2,75 M. + G.W. Bovenkant op 2,80 M. + G.W.	1921 1921	Onder het inheien werden de paalkoppen spoedig murw geslagen, bij het begin van de stuit scheurden de palen spoedig over een deel van de lengte.	Behalve dat al het hout vele oppervlakkige kleine windscheurtjes vertoont, komen ook in een koningspaal en in verschillende schoorpalen grotere scheuren voor.	—

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
4	Spaarndam.	5 dukdalven in de water-vlakte vóór Spaarndam.	Palen.	—	1921—1922	Bij inheien scheuren de koppen vrij sterk ondanks aangebrachte klembanden.	De palen zijn meerendeels erg gescheurd, overigens in goeden toestand. Het overige hout verkeert door inwatering in minder goeden staat.	—
5	Velsen, Zaandam en Amsterdam.	14 meerpalen in het Noordzeekanaal.	—	Koppen van ongeveer 1,20 tot 1,70 M. boven kanaalpeil.	1921—1922	Om inscheuren bij inheien zooveel mogelijk te voorkomen, is van den waterstraal gebruik gemaakt.	Idem.	—
6	Velsen.	Remstoelen bij de spoorwegbrug over het Noordzeekanaal.	16 palen.	Koppen op 1,80 M. boven kanaalpeil.	1922	Idem.	Idem.	—
7	Schellingwoude.	Zuidelijke buitenvleugelremming van de Oranjesluizen.	37 palen.	Koppen op ongeveer 2,5 M. tot 3 M. boven kanaalpeil.	1922	Bij inheien is aanbrengen van een 2den klemband wenschelijk om scheuren te voorkomen.	Idem.	—
8	Idem.	Dukdalven bij het schep-radstoomgemaal.	8 palen.	Koppen op ongeveer 1,50 M. tot 2,50 M. boven kanaalpeil.	1922	Idem.	Idem.	—
9	Idem.	Buitenremmingen van de Oranjesluizen.	11 bovengordingen en liggers. 14 tusschengordingen. 6 ondergordingen. 30 dwarsliggers. 30 schoren.	Van 1,70 M. tot 2,95 M. + N.A.P. Van 0,65 M. tot 1,65 M. + N.A.P. Van 0,25 M. tot 0,35 M. + N.A.P. Van 2,15 M. tot 2,65 M. + N.A.P. Van 2,15 M. tot 2,65 M. + N.A.P.	1922	Liet zich goed verwerken.	Idem.	De ondergordingen liggen half boven, half onder water.
10	Zaandam. (Hembrug.)	Remstoelen bij de spoorwegbrug over het Noordzeekanaal.	8 palen.	Koppen op 1,80 M. boven kanaalpeil.	1923	Om inscheuren bij inheien zooveel mogelijk te voorkomen, is van den waterstraal gebruik gemaakt.	In goeden toestand.	—

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
11	Schellingwoude.	Binnenremmingen van de Oranjesluizen.	3 bovengordingen. 7 tusschengordingen. 14 ondergordingen.	1,25 M. boven K.P. 0,80 » » » 0,15 » » »	1923	Liet zich goed verwerken.	In goeden toestand.	De ondergordingen liggen half boven, half onder water.
12	Terneuzen.	3 Meerstoelen bij de kanaalhavens.	Alle houtwerken, behalve de dekken der platformen.	—	1923	Bij keuring van Mora dient op absoluut gesloten zijn van het hout gelet te worden.	Idem.	Tijdens de bewerking bleken sommige stukken inwendig verteerd te zijn, hetgeen bij enkele palen scheuring onder het inheien veroorzaakte. Een deel van het hout werd deswege afgekeurd.
13	Vlissingen (in het paalwormgebied).	Roosterwerken langs de basaltmuren van de 1ste en 2de binnenhaven.	Wrijfstukken en deksloven.	Onderkant der wrijfstukken 1,90 M. beneden K.P. Bovenkant wrijfstukken = onderkant deksloven 2,25 M. boven K.P.	1924	Laat zich goed disselen, kepen en boren.	Idem.	De wrijfstukken zijn van den onderkant tot 0,05 M. boven K.P. bekleed met plaatijzer.
14	Oost- en West-Souburg (in het paalwormgebied).	Beveiligingswerken en ondersteuningsjukken in het kanaal door Walcheren.	Gordingen en schoren.	Gordingen boven K.P. schoren van 0,20 M. beneden tot 1,30 M. boven K.P.	1924	Idem.	Idem.	Idem.
c. Brugdekken, leuning, enz.								
I	Rijkszeehaven. »Het Nieuwediep«.	Plankier.	Dekdeelen.	2,20 boven L.W.	1922	Goed te bewerken.	Idem.	Van het aangevoerde hout moest wegens slechte hoedanigheid ongeveer $\frac{1}{7}$ gedeelte worden afgekeurd.
C. AUSTRALISCHE HOUTSOORTEN.								
X. Jarrah.								
a. Zeewerken.								
I	Vlissingen.	Toegangsbrug van het nieuwe Westerkoopmanshavenhoofd naar den zuidelijken aanlegsteiger.	2 jukpalen.	Koppen op ongeveer 4 M. boven L.W. Degrondslag waar deze palen zijn ingeheid, ligt beneden L.W.	1904	—	De palen zijn zoo goed als geheel door de paalworm afgevreten.	De palen zijn na het onderzoek in Maart 1925 even beneden laagwater afgezaagd en in een kazemat opgeborgen.

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
2	IJmuiden.	Remmingwerk voor den steiger van gewapend beton in de Visschershaven.	6 palen.	Koppen op 3,94 à 5,44 M. boven L.W. Punten 5,06 M. beneden L.W.	1904—1905	Groote neiging tot scheuren bij inheien.	In goeden staat.	—
3	Terneuzen.	Deuren voor het binnenhoofd der Middensluis.	Alle houtwerk behalve de vooraanslagen.	—	1905	—	Toestand goed.	De deuren zijn in 1923 als binnenvloeddeuren ingehangen en worden sedert afwisselend als eb- en vloeddeuren gebruikt.
4	IJmuiden.	Buitenkanaal. (Zuidzijde).	1 meerpaal.	Kop op 4,50 M. boven L.W. (0,90 M. boven het terrein.)	1906	—	In goeden staat.	—
5	Beerta.	Nieuwe Statenschutsluis.	6 paar sluisdeuren.	Gedeeltelijk in het water.	1906—1907	Het verwerken leverde geen moeilijkheden op.	Idem.	Buiten het paalwormgebied.
6	Rijkszeehaven »het Nieuwediep«.	Westelijk remmingwerk in de voorhaven der zeedoksluizen.	1 proefstuk.	0,30 à 1,56 M. beneden L.W.	1909	—	Aan de kanten komen enkele wormgaten voor, terwijl een wormgat midden in het hout wordt aange troffen.	Is vervallen in 1920.
7	Ter Neuzen.	Basaltmuur beoosten de middenschutsluts in de Oostbuitenhaven.	1 wrijfpaal.	—	1913	—	Toestand goed. Geen aantasting door paalworm.	—
8	Idem.	Buitenste meerstoel langs de Westzijde van de Westbuitenhaven.	2 proefblokjes.	Ongeveer op L.W.	1918	—	Licht aangetast door paalworm.	—
9	Idem.	Paalhoofd bewesten de Oostbuitenhaven nabij de ruitbaak.	1 proefblokje.	Op 1 M. boven L.W.	1918	—	Toestand goed, geen aantasting door paalworm.	Een in 1918 in de nabijheid aangebracht dennenhouten balkje is geheel door paalworm verwoest en verdwenen.

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1, 2 en 3	b. Kanaal- en rivierwerken. Sas van Gent.	Beveiligingswerken der Oostsluizen en Oostbrug met ducdalven.	Palen en gordingen.	Staan in het water; gordingen voor een gedeelte even boven K.P., andere zijn hoger gelegen.	1905 en 1907	—	Toestand goed.	—
4	Ter Neuzen.	Beveiligingswerken van de Hoekschebrug.	Palen, klossen en schoeren.	—	1906	—	Toestand goed, maar bij het trekken van een aangevaren paal in 1925 bleek deze juist boven den grond, op 8,75 M. — K.P., over circa 60 c.M. lengte door paalworm te zijn aangetast, ter diepte van ongeveer 4 c.M.	—
5	Buitenhuijzen.	Noordzeekanaal.	3 meerpalen.	Koppen op ongeveer 1,20 M. boven K. P.	1906	—	Toestand goed.	—
6	Mierlo.	Sluis n ^o . 8 der Zuid-Willemsvaart.	Sluisdeuren in het benedenhoofd.	Gedeeltelijk in het water.	1906	—	De aanwezige harren, regels en schrankschoren in goeden staat; de beplanking is boven water eenigszins gekrompen.	In 1923 zijn voorhar en beplanking van de linkerdeur, wegens scheuren en versplinteren, vernieuwd van eikenhout.
7	Someren.	Sluis n ^o . 11 der Zuid-Willemsvaart.	Een gedeelte van het houtwerk der deuren in het bovenhoofd.	Idem.	1906	—	In goeden staat.	Het overige gedeelte van deze deuren bestaat uit Karri. Zie XI b. 2. In 1922, 1923 en 1924 zijn de 4 schuiven (Jarrah), wegens versplintering en slijtage, vernieuwd van eikenhout.
8	em.	Idem.	Een gedeelte van het houtwerk der deuren in het benedenhoofd.	Idem.	1906	—	In goeden staat. De beplanking der rechterdeur is een weinig gekrompen.	In 1922, 1923 en 1924 zijn de vier schuiven wegens versplintering en slijtage, vernieuwd van eikenhout.
9	Crevecoeur.	Schutsluis.	Sluisdeuren aan de rivierv zijde van het Diezehoofd der sluis.	Idem.	1906	—	De harren en regels vertoonen meer of minder belangrijke scheuren, vooral de zware achterharren (0,45 × 0,65 M.). De beplanking is boven water sterk gekrompen.	—

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
10	Vianen.	Groote sluis.	1 paar deuren in het benedenhoofd.	Gedeeltelijk in het water.	1907	—	In goeden staat.	—
11	Gorinchem.	Schutsluis bij de Algemeene Begraafplaats.	1 paar deuren in het Noordelijkshoofd.	Idem.	1907	—	Idem.	—
12	Ter Neuzen.	4 dukdalven bij de Oostdraaibrug.	Alle palen.	—	1907	—	Idem.	—
13	Gorinchem.	Schutsluis bij de Algemeene Begraafplaats.	1 paar deuren in het Zuidelijkshoofd.	Idem.	1908	—	Idem.	—
14	Vianen.	Groote schutsluis.	1 paar stormdeuren in het bovensluishoofd.	Idem.	1908	—	Idem.	—
15	Nederweert.	Sluis n ^o . 14 der Zuid-Willemsvaart.	1 paar sluisdeuren.	—	1909	—	Een der achterharren op de jaarringen los z.g. gebladderd; de andere van af de taats over 1,50 M. lengte sterk gescheurd. Beide deuren boven de waterlijn betrekkelijk gaaf, daaronder eenigszins ingevreten. Alle deelen vertoonen veel krimp-scheuren.	De sluis waartoe de deuren behoorden, is afgebroken, de deuren zijn gelicht en op stapelplaats van afkomende materialen geborgen.
c. Brugdekken, leuning, enz.								
1	Gorinchem.	Korenbrugsluis.	Dekplanken op de waaierkassen.	—	1904	—	In goeden staat.	—
2	Beerta.	Nieuwe Statenschutsluis.	6 paar sluisdeuren.	Gedeeltelijk onder water.	1906—1907	—	Idem.	—
3	Wijmbritseradeel.	Zoolslootbrug.	Bovendek van blokjes (kopshout).	—	1908	—	Slijten regelmatig.	—
4	Idem.	Kerkslootbrug.	Idem.	—	1909	—	Idem.	(In 1921, 1,5 M ² . vernieuwd).
5	Velsen.	Stoompont »Velsen«.	Onderdek.	—	1912	—	In goeden toestand.	—
6	Idem.	» »Kennemerland«.	Idem.	—	1913	—	Ongeveer 25 M ² . vermolmd, het overige in goeden toestand.	—

Nº.	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.
1.	2.	3.	4.	5.
7 (nº. 5 v. v.)	Besouien.	Rolbrug over het Zuiderkanaal in den Zomerdijk.	Het geheele boven- en onderdek.	—
8 (nº. 6 v. v.)	Schoorldam.	Draaibrug over het Noordhollandsch Kanaal.	Bovendek.	—
9 (nº. 7 v. v.)	Rijksweg Alkmaar—Nieuwedijk.	Vaste brug nº. 47.	Idem.	—
10 (nº. 8 v. v.)	Rijksweg Zwolle—Meppel.	Ophaalbrug over de Vecht.	Bovendekken.	—
11 (nº. 9 v. v.)	Katerveer.	Ophaalbrug over de Groote Schutsluis.	Idem.	—
12 (nº. 10 v. v.)	Nederhemert.	Brug over het Heusdensche kanaal.	Onderdekken.	—
13 (nº. 11 v. v.)	Katerveer.	Ophaalbrug over de kleine schutsluis.	Bovendekken.	—
14	Hansweert.	Roldeuren van de oostschutsluis.	Brugdek.	—
15	Vreeswijk.	Schipbrug over de Lek.	Bovendek.	—

Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
6.	7.	8.	9.
1913	—	Het onderdek is voor zoover te zien nog in goeden staat. Het bovendek is wegens slijtage in 1922 vervangen door gecreosoteerd beukenhout.	—
1913	—	In goeden staat.	—
1913	—	—	Bovendek in 1922 vervangen door een betonplaat.
1914	—	—	De dekken werden in 1921 verwijderd en vervangen door gecreosoteerd beuken schroten. Zij waren sterk uitgesleten als gevolg van het aanzetten der paarden op de sterk hellende vallen. De afkomende planken vertoonden in de lengte scheuren; zij hadden ook veel geleden door de opgespijkerde schraplatten.
—	—	—	
1915	—	Voor zoover te zien nog in zeer goeden staat; vertoont geen enkel gebrek.	—
1916	—	Enkele planken vertoonen scheuren. Door het steeds in hetzelfde spoor rijden der voertuigen is het dek plaatselijk 1 c.M. diep uitgesleten. Enkele planken werden reeds door eiken delen vervangen.	—
1916	—	In goeden toestand.	—
1924	Het hout vertoonde weinig gebreken.	Idem.	—

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
<i>XI. Karri.</i>								
<i>a. Zeewerken.</i>								
1	Rijkszeehaven »het Nieuwediep«.	Zuidelijk remmingwerk in de voorhaven der zeedoksluis.	1 proefstuk.	Van 0,31 tot 1,56 M. beneden L.W.	1909	—	—	Proefstuk dat sterk door paalworm was aangetast, is in 1920 vervallen.
<i>b. Kanaal- en rivierwerken.</i>								
1	Beek en Donk.	Sluis n ^o . 6 der Zuid-Willemsvaart.	Sluisdeuren in het bovenhoofd.	Gedeeltelijk in het water.	1906	—	De harren, regels en schankschoren in goeden staat. De beplanking is boven K.P. eenigszins gekrompen.	—
2	Someren.	Sluis n ^o . 11 der Zuid-Willemsvaart.	Een gedeelte van het houtwerk der deuren.	Idem.	1906	—	In goeden staat. De beplanking is boven K.P. eenigszins gekrompen.	Het overige gedeelte van deze deuren bestaat uit jarrah. Zie X b. 7.
3	Ter Neuzen.	Beschoeiing bij de stationsloskade.	Palen, sloven en beschoeiingsplanken.	—	1906—1907	—	Toestand goed.	—
4	Sas van Gent.	Brug over de benedenmond der linker waterleiding.	Beschoeiing bij het zuidelijk landhoofd.	Gedeeltelijk onder water.	1907	—	Idem.	—
5	Idem.	Aanlegsteiger bij het douanekantoor.	Wrijfstijlen van den steiger, gordingen, wrijfstijlen, klossen en vulstukken van de aanvaarhoofden en alle palen.	—	1910	—	In goeden toestand.	—
6	Ter Neuzen.	Beschoeiing bij de stationsloskade.	Palen, sloven en beschoeiingsplanken.	—	1914	—	Idem.	—
<i>c. Brugdekken, leuning, enz.</i>								
1	Sluiskil.	Brug n ^o . 10 over de westelijke waterleiding.	Dek.	—	1906	—	In goeden toestand.	—

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzichte van het water.	Jaar van verwerking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
2	Ter Neuzen.	Afrastering langs bastion I.	Stijlen.	—	1906	—	In goeden toestand; in den grond is het hout aan de oppervlakte eenigszins verteerd.	—
3	Idem.	Brug n ^o . 12 over de oostelijke waterleiding.	Onderdek.	—	1906	—	Toestand goed.	—
4	Idem.	Brug n ^o . 11 over de oostelijke waterleiding.	Broekbalken en dek van de voetpaden.	—	1907	—	Idem; alhoewel op de dekken der voetpaden slijting merkbaar wordt.	—
5	Idem.	Rolbrug bij de Midden-sluis.	Onderdek.	—	1907	—	Tamelijk goed, bij vernieuwing van het bovendek in 1923 bleken eenige planken gedeeltelijk verteerd te zijn; deze zijn vervangen door eikenhouten planken.	—
6	Sas van Gent.	Brug over den benedenmond der linker waterleiding.	Idem.	—	1907	—	Planken wat gescheurd.	—
7	Stroodorpe.	Brug n ^o . 8 over de westelijke waterleiding.	Idem.	—	1907	—	—	Het dek is in 1922 vervangen door een van gewapend beton.
<i>XII. Strinky Bark.</i>								
<i>c. Brugdekken, leuningen, enz.</i>								
I (n ^o . 2 v. v.)	Heusden.	Brug over de Bergsche Maas.	Bovendek op de eerste overspanning benoorden den oeverpijler.	—	1911	—	Het hout is hard en slijt weinig, doch splintert en bladdert nogal, waardoor na nat weder het bovenvlak lang vochtig blijft.	—
<i>XIII. Blue Gum.</i>								
<i>a. Zeewerken.</i>								
I	Middelharnis.	Aanlegsteiger in de tramweghaven.	4 belegstukken.	Onderkant 0,50 M. boven L.W.	1906	—	In hooge mate gescheurd.	Een belegstuk werd in 1923 vervangen door een eiken belegstuk, daar het wegens de vele scheuren niet meer te gebruiken was.

N ^o .	Plaats van waarneming.	Waterstaatswerk waaraan het hout gebruikt is.	Verwerkte deelen.	Ligging ten opzich- aar van van het water.	werking.	Ondervinding bij het verwerken opgedaan.	Uitkomsten van het laatste onderzoek.	Opmerkingen.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
2	Gorishoek (Tholen).	Beschoeiing van het post- haventje.	4 vloeipalen.	Kop op 5,34 M boven L.W.	1908	—	Geen aantasting door paal- worm. De palen die reeds bij het plaatsen gescheurd waren, zijn boven water nog verder opengetrokken.	—
3	IJmuiden.	Remmingwerk voor den steiger van gewapend be- ton in de Visschershaven.	62 palen.	Van 5,06 M. benede tot 3,94 á 5,44 M boven L.W.	1917	Groote neiging tot scheuren bij inheien.	De palen zijn meerendeels gescheurd, bevinden zich overigens in goeden toe- stand.	—
4	Ter Neuzen.	Buitenste meerstoel langs den Westhavendam in de Westbuitenhaven.	1 proefblokje.	Ongeveer op L.W.	1918	—	Het blokje is door paalworm geheel verwoest en verdwe- nen.	—
D. BRAZILIAANSCH HOUT.								
XIV. <i>Braziliaansch groenhart.</i>								
a. Zeewerken.								
1	Hansweert.	Loopsteiger in de buiten- haven voor de midden- sluis.	2 proefblokken.	Van L.W. tot 0,5 M. daar benede	1920	—	Enkele plaatsen aan de hart- zijde vertoonen geringe aantasting door paalworm.	Deze proefstukken werden in 1920 geplaatst op verzoek der firma Mouw en Passe- nier, houthandel te Amster- dam, die het hout betitelde als Braziliaansch groenhart. Het hout heeft een sterk groene kleur.